

Уведено у нови инвентар бр. 129/31
1 јануара 1942. год.

Београд

ЗАКОН

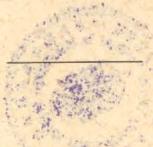
о

ИСПЛАТИ РАТНЕ ШТЕТЕ

ДОСУЂЕНЕ ПО УРЕДБИ О НАКНАДИ ШТЕТЕ

од 30. јуна 1920. год.

са доцнијим њеним изменама и допунама

Овај Закон обнародован је у 280. броју „Службених Новина“
од 14. децембра 1922. год.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922

МИ
АЛЕКСАНДАР I

По милости Божјој и вољи народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина Краљевине Срба, Хрвата с Словенаца на свом XI. редовном састанку од 17. новембра 1922. године, решила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
о

ИСПЛАТИ РАТНЕ ШТЕТЕ

ДОСУЂЕНЕ ПО УРЕДБИ О НАКНАДИ ШТЕТЕ ОД 30. ЈУНА 1920. Г. СА ДОЦНИЈИМ ЊЕНИМ ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

који гласи:

Члан 1.

Досуђена накнада ратне штете грађанима, установама и самоуправним телима предратне Краљевине Србије и Црне Горе исплаћује се са два и по процентном државном рентом, која се овим законом установљава; добрима која се добијају на име ре-

Лул. бр. 36169

парација из држава осуђених уговорима о миру на накнаду ратне штете; и најзад, готовим новцем у фоллико, колико је то овим законом прописано.

Члан 2.

Два и по процентна државна рента, којом се исплаћује ратна штета састоји се из државних обvezница са номиналном вредности од 1000 динара које гласе на доносиоца и које носе два и по од сто годишњег интереса од номиналног износа.

Ова је рента са згодитцима (лутријска рента) и носи име: Лутријска два и по процентна државна рента за ратну штету.

Свака хиљада таквих обvezница чиниће за себу серију. Свака обvezница поред броја серије којој припада, носиће и свој редни број у серији почев од 1 до 1000.

На тим обvezницама поред жига државног стајаће утиснут потпис Министра Финансија и председника Управе за Ратну Штету.

Тип ових обvezница утврдиће се правилником који за службу са овим обvezницама пропише Министар Финансија у споразуму са Управом за ратну штету.

Обvezницама су приододати купонски табаци.

Члан 3.

Обvezнице ове два и по процентне државне ренте амортизују се за 50 година рачунајући од 1. јануара 1924. по амортизационом плану, који ће, за сваку наредну годину утврђивати Управа државних дугова у месецу децембру пред наредну годину и објављивати у Службеним Новинама. Обvezнице, којима се буде платила роба, коју држава на име репарације по уговорима о миру буде примила и

грађанима продавала, или оне, којима се буде платила купљена роба из ратног плена као и обvezнице на основу којих се буде набавила роба из држава осуђених на накнаду ратне штете, сматраће се такође као амортизоване, и број обvezница на тај начин амортизованих приододаваће се броју обvezница, које ће се путем извлачења амортизовати, и тај број стављати свагда у амортизациони план за наредну годину.

Извлачење обvezница за амортизацију вршиће Управа Државних Дугова, почев од 1. јануара сваке године. Бројеве извучених обvezница за амортизацију објављиваће Управа преко Службених Новина најдаље до краја јануара сваке године.

Члан 4.

Интерес који носе ове обvezнице, плаћаће се по поднетим купонима годишње у назад на свима државним касама почев од 1. фебруара сваке године. Ненаплаћени интерес застарева за годину дана.

Амортизоване обvezнице путем извлачења плаћаће се на свима државним касама почев од 1. марта сваке године у номиналном износу. Неподигнуте суме за наплату извучених амортизованих обvezница застаревају за пет година.

Застарели интереси и застареле суме за наплату извучених амортизованих обvezница припадају фонду ратних инвалида.

Државне касе, код којих буду исплаћени купони и извлачењем амортизоване обvezнице, имају исплаћене купоне и обvezнице испослати Управи државних дугова у року од три месеца по исплати њиховој.

Исплаћене купоне и исплаћене амортизоване обvezнице Управа ће спаљивати сваке године.

Управа државних дугова изводиће сваке године у месецу јуну обрачун застарелог интереса и застарелих извлачења амортизованих обvezница, па застарели интерес и застареле извучене обvezнице наплатиће на државној каси и предати Фонду ратних инвалида.

Члан 5.

Обvezнице ове два и по процентне државне ренте играју на згодитке. Згодитака има сваке године 188, од којих је један од 1.000.000 динара, два по 500.000 динара, пет по 200.000 динара, десет по 100.000 динара, двадесет по 50.000 динара, 50 по 20.000 динара и 100 по 10.000 динара, али тако да за сваку непарну годину буду толики згодици, а за сваку непарну за половину мањи.

Извлачење здодитака вршиће Управа државних дугова по серијама и бројевима обvezница почев од 15. фебруара сваке године.

Извучени згодици биће објављени преко Службених Новина, а имају се платити на свима државним касама по одбитку 10% за фонд ратних инвалида.

Неподигнути згодици застаревају за годину дана у корист истог фонда.

Касе код којих буду згодици исплаћени, имају у року од месец дана испослати Управи државних дугова одбијени проценат од згодитака, и суме на тај начин добивене Управа ће предати фонду ратних инвалида.

Члан 6.

Овим обvezницама, гарантованим државом, признаје се право, да се могу купити за пупилне масе,

полагати у кауцију, употребити за фондове, задужбине и депозите јавних благајница, као и право на све повластице које имају остале државне обvezнице.

Ове ће се обvezнице котирати на свим домаћим берзама.

Са овим обvezницама по номиналној вредности могу се плаћати сви предмети купљени као ратни плен, с којим држава буде располагала и који буде народу продавала, као што ће се тим обvezницама плаћати сви предмети које држава у натури на име репарација буде добивала од непријатељских држава, по међународним уговорима, а које буде народу уступала без добити. Са тим обvezницама најзад могу се вршити набавке у натури, како је овим законом прописано.

Члан 7.

Сваке године уносиће се у државни буџет сума за исплату интереса за прошлу годину на све неамортизоване обvezнице, као и потребна сума за исплату амортизованих обvezница путем извлачења и за исплату згодитака.

Величину ових сума утврђиваће Управа државних дугова и благовремено достављати Министру Финансија.

Али, Народна Скупштина пре вотирања буџета, може према буџетској могућности повећати број обvezница, које се имају амортизовати исплатом у готовом новцу, али та исплата има се вршити првенствено имовно слабијима и пострадалим од елементарних непогода, што ће се у финансијском закону за ту буџетску годину утврдити.

Према величини фонда за ратну штету и средствима његовим одређиваће Министарски Савет, на предлог Министра Правде, којим категоријама оште-

ћених лица, с обзиром на њихов слаб економски положај и њихове потребе, може се исплаћивати аконт ратне штете новчана помоћ у највећем износу од 5000 динара. О извршењу ове одлуке стапаће се Управа за ратну штету.

Члан 8.

Сву службу по овим обvezницама врши управа државних дугова.

Све послове око репарација у натури вршиће Управа за ратну штету при Министарству Правде.

На челу Управе налази се одбор од 11 лица, образованог на следећи начин:

По једног представника трговачке, индустриске, занатске и радничке коморе, као и савеза земљорадничких задруга бира Министарски Савет из три кандидата које предложе ова тела; два члана бира Народна Скупштина из своје средине. Два члана и председника Управе поставља Министарски Савет на предлог Министра Правде. Једанаести члан са правом решавања јесте директор Управе за ратну штету.

Управа се бира на годину дана.

Овај одбор решава о свима питањима поруџбина, набавака, распореда и ликвидирања накнаде ратне штете.

Члан 9.

Управа за ратну штету чим буде конституисана, имаће дужност да према целокупној величини досуђених ратних штета, а најдаље у року од шест месеци по обнародовању овог закона, израчуна и утврди број обvezница са којима се оштећени имају исплатити, узимајући за тај прорачун у обзир одредбе члана 10. овог закона.

Чим се на овај начин утврди целокупан број обvezница, које се имају издати, Управа за ратну штету доставиће то Управи државних дугова на даљи рад.

Члан 10.

Сви грађани, којима су судови за накнаду ратне штете досудили оштету, као и све установе и сва самоуправна тела, која буду добила такве пресуде, имају се са својим извршним пресудама, а према позиву Управе за ратну штету објављеном у Службеним Новинама и обнародованом у свима општинама, а најдаље у року од три месеца од дана у општини обнародованог позива, пријавити својим општинским судовима ради укњижења њихових пресуда у књиге, које ће Управа за ратну штету прописати. По извршеној пријави оштећени грађани задржаће пресуде код себе до замене са обveznicama и боновима. Лица, која се буду налазила по служби, или каквом сталном послу ван границе прећашње краљевине Србије и Црне Горе имају се са својим пресудама у овереном препису пријавити непосредно Управи за ратну штету.

У погледу горњег рока изузимају се случајеви где је задочњење оправдано, о чему решава Управа за ратну штету, чија је одлука извршна.

Општински судови биће дужни у року који им Управа за ратну штету одреди свршити сав тај посао и такве испуњене књиге испослати Управи за ратну штету која ће им према тим књигама доставити потребан број обvezница и бонова кад их добије од Управе државних дугова као и послати потребне суме новаца за исплату пресуда за ратну штету.

Лицима, чија оштета износи мање од 5000 динара, преостаци од 1000 (јединице, десетице, стотине) исплатиће се у готовом новцу. Осталим лицима чија оштета износи преко 5000 динара, преостаци од 1000 (јединице, десетице, стотине) неће се никако исплаћивати, већ ће се те суме укупно сабране заменити обvezницама и у таквом облику предати фонду ратних инвалида.

Тако исто лицима, чија досуђена накнада штете износи од 100.000 динара до 500.000 динара одбиће се 3% , а преко те суме 5% пре замене са обvezницама, па ти одбици у укупном износу, замењени са обvezницама, имају се предати фонду ратних инвалида.

Пресуде за накнаду ратне штете, које на тај начин буду замењене обvezницама и боновима, општински судови биће дужни исплатити Управи за ратну штету у року, који им ова одреди.

Члан 11.

Накнада штете без допунских трошкова, према извршним судским пресудама, исплаћује се потпуно обvezницама како је то чл. 10. овог закона прописано.

Лицима, којима су извршном судском пресудом досуђени допунски трошкови, ти допунски трошкови, ако не износе већу суму од 100.000 динара, исплатиће се обvezницама.

У случајевима кад су досуђени допунски трошкови већи од 100.000 динара, вишак допунских трошкова преко те суме исплатиће се једном половином обvezницама, рачунајући само пуне хиљаде, а остатак боном за репарацију, којим се може оштећени обештетити у натури преко Управе за ратну

штету. Ове бонове издаваће Управа за ратну штету и они гласе на име и не могу се преносити. — Ови бонови не носе никакав интерес.

Ако би једно исто лице имало више штета досуђених по већем броју извршних пресуда, за примену горње одредбе за исплату допунских трошкова те се досуђене штете неће сабирати.

За утврђивање права на допунске трошкове, који су пресудама признати нису потребни никакви накнадни докази сем судске пресуде којом су они досуђени.

Члан 65. уредбе о накнади штете од 20. јуна 1920. године овим се укида.

Члан 12.

Лица која су раније добила позајмице у новцу из средстава добивених са секвестрираним имања или иначе ради обнове својих оштећених имања или радњи, морају у року од једне године дана од дана обнародовања овог закона вратити те позајмице и тек по повраћају тих позајмица издаће им се обvezнице и бонови за досуђену накнаду ратне штете и допунских трошкова. Ако су ове позајмице учињене у страној монети или у крунама курс за повраћај тих позајмљених сума одређиваће Управа за ратну штету у споразуму са Министром Финансија.

У случајевима, где је држава давала стоку на приплод или иначе, или каква друга добра на употребу или уживање, на одређено или неодређено време, вредност стоке и добара одбиће се од досуђене накнаде штете, а остатак исплатити обvezницама и боновима. —

Исто тако одбијање извршиће се и у случајевима, где су оштећени добили извесне предмете од

Дирекције плена, или преко државних и самоуправних власти, ако то извршним судским пресудама није већ обрачунато. —

У свим тим случајевима, где у пресудама или при пријему ова добра нису процењена, или су цењена по предратној вредности, Управа за ратну штету наредиће накнадну процену, водећи рачуна о вредности њиховој у времену када су примљена од дотичних лица. —

Онде где би вредност примљених добара или стоке премашила износ досуђене ратне штете, вишак вредности по процени има се вратити у новцу Управи за ратну штету у року од шест месеци од дана пријема и унети у фонд за ратну штету. —

Лица која су већ извршила наруџбине са више од 50% од свога оштећења, 50% ће им се признати, а 50% мораће да врате фонду у року од три године од дана пријема робе. Управа за ратну штету може обзиром на потребе предузећа и народну приједру туји рок продужити. —

Кад ова лица буду исплатила ових 50% добиће у одговарајућем износу обvezнице. Те обvezнице не играју на згодите и амортизацију дотле, док не буду предате оштећеном. —

Лица која су извршила наруџбине веће од свога оштећења, вишак преко оштећења морају исплатити Управи за ратну штету у року од шест месеци. —

Наређење Управе за ратну штету о повраћајима има снагу извршне пресуде. —

У свима горњим случајевима водиће се рачуна о одредби чл. 11. овог закона.

Члан 13.

Они, који се у одређеном року својом кривицом, не пријаве за исплату накнаде ратне штете на

начин како је у чл. 10. речено, губе право на исту накнаду.

Чим тај рок прође Управа за ратну штету утврдиће једном за свагда целокупан број издатих обvezница и тај број објавити преко Службених Новина. Према том броју одређиваће се број обvezница, које се имају извлачењем амортизовати сваке године.

Члан 14.

Управа за ратну штету објављиваће преко општинских власти шта се и по којој цене може набављати у натури на име репарација у државама осуђеним на исте.

Члан 15.

Грађани и установе, који би хтели, да примљене обvezнице или бонове за репарацију, амортизују у натури из непријатељских држава у смислу међународних уговора, имају ту своју жељу пријавити написено непосредно, или преко својих општинских власти, или преко земљорадничких задруга, или комора, Управи за ратну штету и на реверс депоновати обvezнице, односно бонове у потребном износу онде, где буде Управа за ратну штету наредила.

Ова пријава може бити појединачна, и заједничка од више оштећених по међусобном споразуму. По одобрењу поруџбина Управа ће примити депоноване обvezнице и бонове у износу суме закључне погодбе, и уништити их, кад се набавке буду реализовале.

Члан 16.

Управа за ратну штету може и сама вршити набавке на рачун накнада у натури из држава, које

су на исту осуђене и предмете на такав начин прибављене за обvezнице и бонове продавати.

Члан 17.

Државне поручбине одобрава Економско Финансијски Комитет Министара.

Члан 18.

Поручбине на рачун репарација вршиће се тако да се од годишњих одобрених контингената обезбеђује за приватне потребе оштећених лица 50%, а за потребе државе 50%. Ако за приватне потребе овај проценат у поручбинама не би био исцрпљен на рачун тога мањка могу се вршити поручбине за државу и њене потребе и обратно.

За поручбине на рачун контингента за 1923. г. одредиће Економско-Финансијски Комитет Министара однос приватних поруџбина према државним.

Члан 19.

Сва добра која држава добије од држава осуђених на накнаду ратне штете, а нису за државне потребе намењена упућиваће се Управи за ратну штету која ће их распоређивати на све окрузе предратне Краљевине Србије и Црне Горе водећи рачуна о насељу, потребама и оштећености, тих округа, и продавати за обvezнице и бонове.

Члан 20.

Првенство на сва добра, која се буду ма којим путем по овом закону набавила од држава дужних да плате ратну штету, имају породице погинулих у рату којима је досуђена инвалида, затим инвалиди, потом лица чије су куће попаљене и лица чија

штета не прелази 5.000 динара и најзад у последњем реду остали оштећени грађани и установе.

Члан 21.

За исплату суме у новцу (Чл. 9. ов. закона) за покрића трошкова око штампања обvezница и бонова и око службе по тим обvezницама, за покриће трошкова Управе за ратну штету као и за олакшање буџетских сума за исплату интереса, амортизованих обvezница путем извлачења и згодитака, установљава се фонд за ратну штету у који улазе: суме добивене ликвидирањем секвестриране непријатељске имовине, суме добивене продајом ратног плена, суме добивене од прихода и продаје безвласничких имања у областима присаједињеним предратној Краљевини Србији и Црној Гори у 1913., суме које држава буде добила у готовом новцу од држава осуђених на плаћање ратне штете по уговорима о миру, суме позајмица које се по чл. 12. овога закона имају вратити ако су те позајмице даване из прихода секвестрираних имања, као и суме о којима говори чл. 12. овога закона.

Овим фондом рукује Управа за ратну штету. Он се налази на приплоду код државне Хипотекарне банке. Сваке године на дан 1. јануара Управа за ратну штету објављиваће стање овога фонда преко Службених Новина.

Члан 22.

Распродаја безвласничких имања има се извршити у року од три године, рачунајући од дана обнародовања овог закона, и то путем јавне лицификације и само грађанима наше државе.

Породице погинулих у рату којима је досуђена инвалидска потпора, инвалиди и оштећени до

5.000 динара, могу измирити куповну цену ових имања обvezницама, али само у толико у колико им је накнада ратне штете досуђена. Остало пак лица половину куповне цене оних имања могу платити обvezницама а другу половину имају платити готовим новцем.

Члан 23.

Министар Правде и Министар Финансија дужни су подносити Народној Скупштини сваке године у јануару месецу извештај о раду на исплати ратне штете за минулу годину као и стање фонда за ратну штету.

Члан 24.

Све државне и самоуправне власти дужне су одавзати се позиву и наређењима Управе за ратну штету и пружати јој помоћ и сарадњу при извршењу овога закона.

За неизвршење тих наређења Управа за ратну штету има право казне до 500 динара. Против ове изречене казне има места жалби Министру Правде. Ако Министар Правде у року од месец дана не донесе решење по изјављеној жалби изречена казна сматра се за извршну.

Члан 25.

Управа за ратну штету образоваће се и предузети послове по овоме закону чим он буде обнародован.

Док се не буду издале обvezнице и бонови, место обvezница и бонова служиће извршне судске пресуде.

Управа за ратну штету предузеће одмах обрачунавање досад примљене и поручене робе у Немачкој за државна надлештва и приватне установе

и приватна лица и ту робу распоређивати према њеној намени. Она ће тако исто распоредити и продати до сада примљену а не продату робу из Немачке, као и извршити обрачуне до сад издатог материјала окрузима и предузећима и извршити потпуно ликвидацију досадањег рада око исплате ратне штете.

Члан 26.

По обнародовању овога закона престају важити они прописи уредбе о накнади штете од 30. јуна 1920. г. и правилника издатих на основу те уредбе који би били у противности са одредбама овога закона.

Управа за ликвидацију ратне штете образована на основу уредбе од 17. маја 1922. г. замењује се Управом за ратну штету образованом по овоме закону, задржавајући своју досадању унутар њу организацију, у колико ова не би била изменјена одредбама овога закона.

Члан 27.

Пресуде нижих судова за ратну штету, у колико не би до 1. фебруара 1923. г. биле расмотрене и пресуђене код виших судова, сматраће се извршне. Но по онима, по којима постоје жалбе оштећених виши их је суд дужан у року од даља два месеца расправити. Ако ове последње виши суд ни у овом року не расправи спровешће их Управи за ратну штету, која ће их коначно расправити и пресудити.

Оштећени пак и са оним неизвршним пресудама до горе предвиђених рокова могу се до половине њихова износа обештећивати у натури по прописима овог закона.

У случају где ни прве судске инстанције нису расматрале ни пресудиле ратну штету те судске ин-

станције имаће свршити тај посао у року од пет месеци од дана обнародовања овога закона.

Члан 28.

Све жалбе које би се од стране оштећених ма из кога разлога подизале упућују се Управи за ратну штету која по истима доноси коначну одлуку.

Члан 29.

Министру Правде ставља се у дужност да обраzuје судове за оцену ратне штете оних лица који нису били поданици предратне Краљевине Србије и Црне Горе, а која живе или су живела дуж војишта према Србији и Црној Гори, а штета им је учињена у току 1914. и 1915. године.

Уређење и поступак ових судова прописаће се правилником, који ће издати Министар Правде, држећи се начела садржаних у уредби о накнади штете од 30. јуна 1920. године.

Издаци око устројства ових судова унеће се у буџет Министарства Правде.

Члан 30.

Овлашћује се Министарски Савет да путем Краљеве Уредбе са законском снагом реши питање о ликвидацији накнаде штете оним лицима, која спомиње члан 29. овог закона.

Издаци за ове потребе утврђују се буџетом.

Члан 31.

Укида се пропис члана 13. а/ Уредбе о изменама и допунама у Уредби о накнади штете од 30. јула 1920. године.

Члан 32.

Овлашћује се Министар Правде и Министар Финансија да сваки у кругу своје надлежности, а по саслушању одбора при Управи ратне штете, прописују правилнике потребне за извршење овога закона.

Члан 33.

Овај закон ступа у живот чим га Краљ потпише и у Службеним Новинама буде обнародован.

Препоручујемо Нашим Министрима Правде и Финансија да овај Закон обнародују, а свима Нашим Министрима да се о његовом извршењу старају, властима пак наређујемо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Бр. 62833.

29. новембра 1922. године
у Београду.

Председник Министарског Савета,
и Заступник Мин. Ин. Дела,

Ник. П. Пашић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Д-р Л. Марковић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,

М. Н. Трифковић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
К. Л. Тимотијевић, с. р.

Министар Просвете,
Св. Прибићевић, с. р.

Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.
 Министар Шума и Руда,
Ж. Рафајловић, с. р.
 Министар Правде,
Д-р Л. Марковић, с. р.
 Министар Финансија,
Д-р К. Кумануди, с. р.
 Министар Пољопривреде и Вода,
Иван Пуцељ, с. р.
 Министар за Аграрну Реформу,
К. Љ. Милетић, с. р.
 Министар Грађевина,
Веља Вукићевић, с. р.
 Министар Пошта и Телеграфа,
Д-р Ж. Миладинавић, с. р.
 Министар Вера,
Крстељ, с. р.
 Министар за Социјалну Политику,
Д-р Жерјав, с. р.
 Министар Трговине и Индустриске
Виловић, с. р.
 Министар Народног Здравља,
Омеровић, с. р.
 Министар Војни и Морнарице,
 Почасни Ађутант Џ. В. Краља,
 Ђенерал,
Пет. Пешић, с. р.

Ул. бр. 36/169